

MỘT SỐ QUY ĐỊNH ĐÁNG CHÚ Ý CỦA LUẬT QUẢN LÝ, SỬ DỤNG VŨ KHÍ, VẬT LIỆU NỔ VÀ CÔNG CỤ HỖ TRỢ (SỬA ĐỔI, BỔ SUNG NĂM 2019)

TS. Trần Tuấn Duy ()*

Ngày 25 tháng 11 năm 2019, Quốc hội Việt Nam khóa XIV, kỳ họp thứ 8 đã thông qua Luật số 50/2019/QH14 sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Quản lý, sử dụng vũ khí, vật liệu nổ và công cụ hỗ trợ năm 2017. Sau khi sửa đổi, bổ sung thì Luật Quản lý, sử dụng VK, VLN và CCHT hiện hành gồm có 8 chương và 76 điều. Luật này quy định về quản lý, sử dụng vũ khí (VK), vật liệu nổ (VLN), tiền chất thuốc nổ (TCTN), công cụ hỗ trợ (CCHT); nguyên tắc, trách nhiệm của cơ quan, tổ chức, cá nhân trong quản lý, sử dụng VK, VLN, TCTN, CCHT nhằm bảo vệ an ninh quốc gia, bảo đảm trật tự, an toàn xã hội, bảo vệ quyền con người, quyền công dân và phục vụ phát triển kinh tế - xã hội. Luật áp dụng đối với cơ quan, tổ chức, cá nhân liên quan đến quản lý, sử dụng VK, VLN, TCTN, CCHT.

Luật có hiệu lực thi hành từ ngày 10 tháng 01 năm 2020. Tác giả xin giới thiệu một số nội dung cơ bản của Luật Quản lý, sử dụng VK, VLN và CCHT (gọi tắt là Luật VK, VLN, CCHT) dưới dạng hỏi - đáp:

Câu hỏi 1. Vũ khí, vật liệu nổ, tiền chất thuốc nổ, công cụ hỗ trợ là gì?

Trả lời: Theo điều 3, Luật VK, VLN, CCHT thì:

- *Vũ khí* là thiết bị, phương tiện hoặc tổ hợp những phương tiện được chế tạo, sản xuất có khả năng gây sát thương, nguy hại cho tính mạng, sức khỏe của con người, phá hủy kết cấu vật chất, bao gồm: VK quân dụng, súng săn, VK thô sơ, VK thể thao và VK khác có tính năng, tác dụng tương tự.

- *Vật liệu nổ* là sản phẩm dưới tác động của xung kích thích ban đầu gây ra phản ứng hóa học nhanh, mạnh, tỏa nhiệt, sinh khí, phát sáng, tạo ra tiếng nổ, bao gồm: (i) *Thuốc nổ* là hóa chất hoặc hỗn hợp chất được sản xuất, sử dụng nhằm tạo ra phản ứng nổ dưới tác động của xung kích thích; (ii) *Phụ kiện nổ* là kíp nổ, dây nổ,

(*) *Phó Trưởng khoa Luật, Học viện Cán bộ Thành phố Hồ Chí Minh*

dây cháy chậm, mồi nổ, vật phẩm chứa thuốc nổ có tác dụng tạo xung kích thích ban đầu làm nổ khỏi thuốc nổ hoặc thiết bị chuyên dùng có chứa thuốc nổ.

- *Tiền chất thuốc nổ* là hóa chất nguy hiểm, trực tiếp dùng để sản xuất thuốc nổ.

- *Công cụ hỗ trợ* là phương tiện, động vật nghiệp vụ được sử dụng để thi hành công vụ, thực hiện nhiệm vụ bảo vệ nhằm hạn chế, ngăn chặn người có hành vi vi phạm pháp luật chống trả, trốn chạy; bảo vệ người thi hành công vụ, người thực hiện nhiệm vụ bảo vệ hoặc báo hiệu khẩn cấp.

Câu hỏi 2. Việc quản lý, sử dụng vũ khí, vật liệu nổ, tiền chất thuốc nổ, công cụ hỗ trợ phải tuân theo các nguyên tắc nào?

Trả lời: Theo điều 4, Luật VK, VLN, CCHT thì việc quản lý, sử dụng VK, VLN, TCTN, CCHT phải tuân thủ các nguyên tắc sau:

- Tuân thủ Hiến pháp, pháp luật nhà nước Việt Nam.
- Trang bị VK, VLN, CCHT phải đúng thẩm quyền, đối tượng và bảo đảm tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật.
- Người quản lý, sử dụng VK, VLN, TCTN, CCHT phải bảo đảm đầy đủ điều kiện theo quy định.
- Người ra mệnh lệnh hoặc quyết định sử dụng VK, VLN, TCTN, CCHT phải chịu trách nhiệm về mệnh lệnh, quyết định của mình.
- Sử dụng VK, VLN, TCTN, CCHT phải bảo đảm đúng mục đích, đúng quy định, hạn chế thiệt hại đối với người, tài sản và môi trường.
- Nghiên cứu, chế tạo, sản xuất, kinh doanh, trang bị, mang, xuất khẩu, nhập khẩu, vận chuyển, sửa chữa, sử dụng VK, VLN, TCTN, CCHT phải được cơ quan có thẩm quyền cấp giấy phép, giấy xác nhận.
- VK, VLN, TCTN, CCHT không còn nhu cầu sử dụng, hết hạn sử dụng hoặc không còn khả năng sử dụng phải được thu hồi, thanh lý hoặc tiêu hủy.
- VK, VLN, TCTN, CCHT và các loại giấy phép, giấy xác nhận, giấy chứng nhận, chứng chỉ bị mất phải được kịp thời báo cáo cho cơ quan quản lý có thẩm quyền.
- VK, VLN, TCTN, CCHT phải được thử nghiệm, kiểm định, đánh giá và

đăng ký theo quy định của pháp luật về quản lý chất lượng sản phẩm, hàng hóa trước khi được phép sản xuất, kinh doanh, sử dụng tại Việt Nam.

Câu hỏi 3. Người được giao sử dụng vũ khí, vật liệu nổ, công cụ hỗ trợ phải bảo đảm đủ những điều kiện nào?

Trả lời: Theo khoản 1, điều 7, Luật VK, VLN, CCHT thì người được giao sử dụng VK, VLN, CCHT phải bảo đảm đủ điều kiện sau:

- Có năng lực hành vi dân sự đầy đủ;
- Có phẩm chất đạo đức tốt, đủ sức khỏe phù hợp với công việc được giao;
- Không đang trong thời gian bị áp dụng biện pháp xử lý hành chính, bị truy cứu trách nhiệm hình sự; đã được xóa án tích trong trường hợp bị kết tội theo bản án, quyết định của Tòa án;
- Đã qua đào tạo, huấn luyện và được cấp giấy chứng nhận về sử dụng VK, VLN, CCHT.

Câu hỏi 4. Trách nhiệm của người được giao sử dụng vũ khí, vật liệu nổ, công cụ hỗ trợ là gì?

Trả lời: Theo khoản 2, điều 7, Luật VK, VLN, CCHT thì người được giao sử dụng VK, VLN, CCHT có trách nhiệm sau:

- Sử dụng VK, VLN, CCHT đúng mục đích, đúng quy định;
- Khi mang VK, CCHT phải mang theo giấy chứng nhận, giấy phép sử dụng;
- Bảo quản VK, VLN, CCHT đúng chế độ, đúng quy trình, bảo đảm an toàn, không để mất, hư hỏng;
- Bàn giao VK, vật liệu nổ, CCHT và giấy phép cho người có trách nhiệm quản lý, bảo quản theo đúng quy định sau khi kết thúc nhiệm vụ hoặc hết thời hạn được giao.

Câu hỏi 5. Người được giao quản lý kho, nơi cất giữ vũ khí, vật liệu nổ, tiền chất thuốc nổ, công cụ hỗ trợ phải bảo đảm đủ điều kiện gì?

Trả lời: Theo khoản 1, điều 8, Luật VK, VLN, CCHT thì người được giao quản lý kho, nơi cất giữ VK, VLN, TCTN, CCHT phải bảo đảm đủ điều kiện sau:

- Có năng lực hành vi dân sự đầy đủ;
- Có phẩm chất đạo đức tốt, đủ sức khỏe phù hợp với công việc được giao;

- Không đang trong thời gian bị áp dụng biện pháp xử lý hành chính, bị truy cứu trách nhiệm hình sự; đã được xóa án tích trong trường hợp bị kết tội theo bản án, quyết định của Tòa án;

- Đã qua đào tạo, huấn luyện và được cấp chứng chỉ về quản lý VK, VLN quân dụng, CCHT; chứng nhận huấn luyện nghiệp vụ phòng cháy và chữa cháy, kỹ thuật an toàn VLN công nghiệp, TCTN;

- Nắm vững nội quy, chế độ quản lý, bảo quản kho, nơi cất giữ VK, VLN, TCTN, CCHT.

Câu hỏi 6. Khi nào cơ quan, tổ chức, cá nhân nước ngoài được mang vũ khí, công cụ hỗ trợ từ nước ngoài vào, ra khỏi lãnh thổ Việt Nam?

Trả lời: Theo khoản 1, điều 12, Luật VK, VLN, CCHT thì cơ quan, tổ chức, cá nhân nước ngoài được mang VK, CCHT từ nước ngoài vào, ra khỏi lãnh thổ Việt Nam trong trường hợp sau:

- Bảo vệ khách quốc tế là đối tượng cảnh vệ đến thăm và làm việc tại Việt Nam;

- Luyện tập, thi đấu thể thao; triển lãm, trưng bày, chào hàng, giới thiệu sản phẩm; làm đạo cụ trong hoạt động văn hóa, nghệ thuật;

- Theo chương trình, kế hoạch của Bộ Quốc phòng, Bộ Công an.

Câu hỏi 7. Khi nào cơ quan, tổ chức, cá nhân Việt Nam được mang vũ khí, công cụ hỗ trợ ra, vào lãnh thổ Việt Nam?

Trả lời: Theo khoản 2, điều 12, Luật VK, VLN, CCHT thì cơ quan, tổ chức, cá nhân Việt Nam được mang VK, CCHT ra, vào lãnh thổ Việt Nam trong trường hợp sau:

- Bảo vệ đối tượng cảnh vệ theo quy định của Luật Cảnh vệ;

- Luyện tập, thi đấu thể thao; triển lãm, trưng bày, chào hàng, giới thiệu sản phẩm; làm đạo cụ trong hoạt động văn hóa, nghệ thuật;

- Theo chương trình, kế hoạch của Bộ Quốc phòng, Bộ Công an.

Câu hỏi 8. Số lượng, chủng loại vũ khí, công cụ hỗ trợ được phép mang vào, ra khỏi lãnh thổ Việt Nam được quy định như thế nào?

Trả lời: Theo khoản 1, điều 13, Luật VK, VLN, CCHT thì cơ quan, tổ chức, cá nhân được phép mang tối đa 10 khẩu súng ngắn kèm theo cơ số đạn, phụ kiện kèm theo

(nếu có) và CCHT vào, ra khỏi lãnh thổ Việt Nam để làm nhiệm vụ bảo vệ. Trường hợp mang nhiều hơn 10 khẩu súng ngắn hoặc chủng loại khác và cơ số đạn, phụ kiện kèm theo (nếu có) phải được sự đồng ý của Bộ trưởng Bộ Công an.

Câu hỏi 9. Đối tượng nào được trang bị vũ khí quân dụng?

Trả lời: Theo điều 18, Luật VK, VLN, CCHT thì các đối tượng sau đây được trang bị vũ khí quân dụng: Quân đội nhân dân; Dân quân tự vệ; Cảnh sát biển; Công an nhân dân; Cơ yếu; Cơ quan điều tra của Viện kiểm sát nhân dân tối cao; Kiểm lâm, Kiểm ngư; An ninh hàng không; Hải quan cửa khẩu, lực lượng chuyên trách chống buôn lậu của Hải quan.

Câu hỏi 10. Trường hợp nào người thi hành nhiệm vụ độc lập được nổ súng vào đối tượng mà không cần cảnh báo?

Trả lời: Theo điều 23, Luật VK, VLN, CCHT thì người thi hành nhiệm vụ độc lập được nổ súng vào đối tượng mà không cần cảnh báo trong trường hợp sau:

- Đối tượng đang sử dụng VK, VLN trực tiếp thực hiện hành vi phạm tội khủng bố, giết người, bắt cóc con tin hoặc đang trực tiếp sử dụng VK, VLN chống lại việc bắt giữ khi vừa thực hiện xong hành vi phạm tội đó;

- Đối tượng sản xuất, mua bán, tàng trữ, vận chuyển hoặc tổ chức sử dụng trái phép chất ma túy trực tiếp sử dụng VK, VLN chống lại việc bắt giữ;

- Đối tượng đang sử dụng VK, VLN tấn công hoặc uy hiếp trực tiếp đến an toàn của đối tượng cảnh vệ, công trình quan trọng về an ninh quốc gia, mục tiêu quan trọng được bảo vệ theo quy định của pháp luật;

- Đối tượng đang sử dụng VK, VLN, vũ lực đe dọa trực tiếp đến tính mạng của người thi hành công vụ hoặc người khác;

- Đối tượng đang trực tiếp thực hiện hành vi cướp súng của người thi hành công vụ;

- Được nổ súng vào động vật đang đe dọa trực tiếp đến tính mạng và sức khỏe của người thi hành công vụ hoặc người khác.

Câu hỏi 11. Việc vận chuyển vật liệu nổ quân dụng cần tuân thủ những quy định nào?

Trả lời: Theo điều 36, Luật VK, VLN, CCHT thì việc vận chuyển VLN quân dụng cần thực hiện theo quy định sau:

- Phải có mệnh lệnh vận chuyển VLN quân dụng hoặc Giấy phép vận chuyển VLN quân dụng của cơ quan có thẩm quyền;

- Bảo đảm bí mật, an toàn;

- Sử dụng phương tiện chuyên dùng bảo đảm điều kiện vận chuyển VLN quân dụng và bảo đảm an toàn, phòng cháy và chữa cháy, bảo vệ môi trường;

- Không được chở VLN quân dụng và người trên cùng một phương tiện, trừ người có trách nhiệm trong việc vận chuyển;

- Không dừng, đỗ phương tiện vận chuyển VLN quân dụng ở nơi đông người, khu vực dân cư, gần trạm xăng dầu, nơi có công trình quan trọng về quốc phòng, an ninh, kinh tế, văn hóa, ngoại giao. Trường hợp cần nghỉ qua đêm hoặc do sự cố phải thông báo ngay cho cơ quan quân sự, cơ quan Công an nơi gần nhất để phối hợp bảo vệ khi cần thiết.

Câu hỏi 12. Tôi muốn kinh doanh công cụ hỗ trợ thì hồ sơ cần có những gì?

Trả lời: Theo điều 53, Luật VK, VLN, CCHT thì hồ sơ đề nghị cấp Giấy phép kinh doanh CCHT đối với tổ chức, doanh nghiệp không thuộc phạm vi quản lý của Bộ Quốc phòng bao gồm:

- Văn bản đề nghị cấp Giấy phép kinh doanh CCHT;

- Bản sao quyết định thành lập hoặc bản sao Giấy chứng nhận đăng ký doanh nghiệp;

- Bản sao giấy tờ, tài liệu chứng minh bảo đảm điều kiện về an toàn, phòng cháy và chữa cháy đối với khu vực kinh doanh và kho bảo quản CCHT;

- Danh sách người quản lý, người phục vụ có liên quan trực tiếp đến công tác bảo quản và kinh doanh CCHT; hồ sơ cá nhân của người đại diện doanh nghiệp; kế hoạch hoặc biện pháp phòng ngừa, ứng phó sự cố khẩn cấp đối với kho bảo quản CCHT;

- Giấy giới thiệu kèm theo bản sao thẻ Căn cước công dân, Chứng minh nhân dân, Hộ chiếu hoặc Chứng minh Công an nhân dân của người đến liên hệ.

Câu hỏi 13. Những đối tượng nào được trang bị công cụ hỗ trợ?

Trả lời: Theo điều 55, Luật VK, VLN, CCHT thì những đối tượng sau đây được trang bị CCHT: Quân đội nhân dân; Dân quân tự vệ; Cảnh sát biển; Công an nhân dân; Cơ yếu; Cơ quan điều tra của Viện kiểm sát nhân dân tối cao; Cơ quan thi hành án dân sự; Kiểm lâm, lực lượng bảo vệ rừng chuyên trách, Kiểm ngư, lực lượng trực tiếp thực hiện nhiệm vụ thanh tra chuyên ngành thủy sản; Hải quan cửa khẩu, lực lượng chuyên trách chống buôn lậu của Hải quan; Đội kiểm tra của lực lượng Quản lý thị trường; An ninh hàng không, lực lượng trực tiếp thực hiện nhiệm vụ thanh tra chuyên ngành giao thông vận tải; Lực lượng bảo vệ cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp; doanh nghiệp kinh doanh dịch vụ bảo vệ; Ban Bảo vệ dân phố; Câu lạc bộ, cơ sở đào tạo, huấn luyện thể thao có giấy phép hoạt động; Cơ sở cai nghiện ma túy.

Các đối tượng khác có nhu cầu trang bị CCHT thì căn cứ vào tính chất, yêu cầu, nhiệm vụ, Bộ trưởng Bộ Công an quyết định.

Lời kết

Việc quản lý, sử dụng VK, VLN, TCTN, CCHT là hoạt động quản lý nhà nước hết sức quan trọng, góp phần giữ vững an ninh, trật tự an toàn xã hội, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của Nhà nước, cơ quan, tổ chức và cá nhân. Vì thế, việc ban hành Luật VK, VLN, TCTN, CCHT là việc làm cần thiết. Các cơ quan, tổ chức và cá nhân cần nắm rõ các quy định của Luật nhằm thực hiện đúng pháp luật và tuyên truyền, phổ biến rộng rãi các quy định của Luật này đến mọi tầng lớp Nhân dân, nhằm nâng cao ý thức pháp luật của Nhân dân, góp phần xây dựng và bảo vệ Tổ quốc./.